

การผ่าตัดปลูกถ่ายเม็ดสีในการรักษาโรคต่างขาว

Melanocyte-Keratinocyte Transplantation Procedure (MKTP)

รศ.พญ.ชนิษฐา วงษ์ประภารัตน์

ผศ.พญ.นฤมล ศิลปอาชา

พญ.พิชานี ฉวีกุลรัตน์

นางนัฐพร นันทวิสุทธิวงศ์

น.ส.ปัญยาณัฐ โยระชัย

ภาควิชาตจวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

มหาวิทยาลัยมหิดล

โรคต่างขาว (Vitiligo)

โรคต่างขาวเป็นโรคผิวหนังที่มีลักษณะเป็นผื่นสีขาว คล้ายขอล์ค ขอบเขตชัดเจน พบได้ในทุกตำแหน่งของร่างกาย สาเหตุเกิดจากมีการทำลายเซลล์สร้างเม็ดสี (Melanocyte) โรคต่างขาวพบได้ประมาณ 1% ในทุกเพศ และทุกวัย

ชนิดของโรคต่างขาว

1. โรคต่างขาวเฉพาะที่ (Segmental vitiligo) พบรอยโรคด้านใดด้านหนึ่งของร่างกาย เป็นชนิดที่อาการค่อนข้างคงที่ไม่ลุกลาม
2. โรคต่างขาวชนิดกระจาย (Non-segmental vitiligo) พบรอยโรคกระจายทั้งสองด้านของร่างกาย โรคต่างขาวชนิดนี้มีโอกาสลุกลามมากกว่าชนิดแรก

การรักษา

- 1. การใช้ยาทา เช่น ยาคอร์ติโคสเตียรอยด์, ยากลุ่ม calcineurin inhibitors - ทาโครลิมัส
- 2. การฉายแสงอาทิตย์เทียมยูวีบีชนิดคลื่นแคบ (Narrowband UVB)
- 3. การรับประทานยา เช่น ยาคอร์ติโคสเตียรอยด์หรือยากลุ่มต้านอนุมูลอิสระ
- 4. การผ่าตัดปลูกถ่ายเม็ดสี (Melanocyte-Keratinocyte Transplantation Procedure)

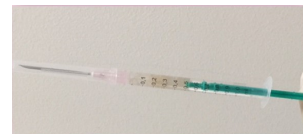
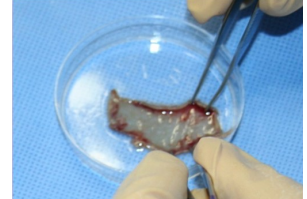
การผ่าตัดปลูกถ่ายเม็ดสี คืออะไร?

การผ่าตัดปลูกถ่ายเม็ดสีหรือ MKTP (Melanocyte- Keratinocyte Transplantation Procedure) เป็นการนำเซลล์เม็ดสีจากผิวหนังชั้นบนสุด (หนังกำพร้า) ของผิวหนังปกติ มาปลูกถ่ายลงบนบริเวณผิวหนังที่เป็นโรคต่างขา โดยใช้ขนาดของผิวหนังปกติเพียง 1 ใน 10 ส่วนเมื่อเทียบกับขนาดรอยโรคต่างขา การผ่าตัดนี้ถือเป็นการผ่าตัดเล็กและผู้ป่วยสามารถ กลับบ้านได้หลังการผ่าตัด

ผู้ป่วยที่เหมาะสม ในการผ่าตัดปลูกถ่ายเม็ดสี	ผู้ป่วยที่ไม่เหมาะสม ในการผ่าตัดปลูกถ่ายเม็ดสี
ผู้ป่วยโรคต่างขาชนิดเฉพาะที่หรือชนิดกระจาย หรือโรคผิวหนังที่มีรอยขาวผิดปกติที่มีอาการคงที่ ไม่ลุกลาม อย่างน้อย 6 เดือน	1. ผู้ป่วยโรคต่างขาที่ยังมีรอยโรคใหม่หรือมีการ ลุกลามของรอยโรคเกิดขึ้นในช่วง 6 เดือน ที่ผ่านมา 2. ผู้ป่วยที่มีรอยโรคต่างขาบริเวณปลายมือและ ปลายเท้า (fingertip involvement) 3. ผู้ป่วยมีประวัติเป็นแผลเป็นนูน (keloid) 4. ผู้ป่วยตั้งครรภ์หรือให้นมบุตร

ขั้นตอนการผ่าตัดปลูกถ่ายเม็ดสี

1. แพทย์จะวัดขนาดของรอยโรคต่างขา และผิวหนังส่วนปกติที่จะนำไป
ผ่าตัดปลูกถ่ายโดยจะใช้ผิวหนังปกติบริเวณต้นขา ด้านหน้าหรือด้านหลัง
แพทย์จะทำความสะอาด ฉีดยาชาและผ่านชั้นหนังกำพร้าบริเวณผิวหนัง
ปกติ

2. ผิวหนังชั้นหนังกำพร้าที่ถูกตัดออกมาจะนำไปผ่านกระบวนการ
การแยกเอาเซลล์เม็ดสี และได้เป็นสารละลายที่มีเซลล์เม็ดสี อยู่หนาแน่น
โดยขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

4. แพทย์จะนำสารละลายที่มีเซลล์เม็ดสีอยู่หนาแน่นมาปลูก
ถ่ายลงบริเวณรอยโรคต่างขาและปิดแผล ด้วยแผ่นคอลลาเจน ผ้าก๊อซ เทปปิดแผลจนครบ 7 วัน
(บริเวณใบหน้าปิดแผลนาน 4 วัน) โดยผู้ป่วยไม่ต้องเปิดแผลจนถึงวันที่มาพบแพทย์

การดูแลแผลหลังการผ่าตัด

- ห้ามเปิดแผล ห้ามให้แผลโดนน้ำ งดกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวมากจนถึงวันที่แพทย์นัด
- หลังเปิดแผลแล้วสามารถโดนน้ำได้ งดใช้สบู่ ให้ใช้วาสลีนทาแผลและปิดแผลอีกประมาณ 14 วัน
- หลีกเลี่ยงการขีดและขีดถูแรงๆบริเวณแผลจนกว่าแผลจะหายสนิท
- หากมีอาการปวดแผล สามารถรับประทานยาพาราเซตามอล ลดอาการปวดได้ทุก 4-6 ชั่วโมง
หลีกเลี่ยงการใช้ยาแอสไพริน

ผลข้างเคียง

- สีผิวไม่สม่ำเสมอ
- เกิดแผลเป็นนูน (พบได้น้อย)
- แผลติดเชื้อ (พบได้น้อย)

ผลการรักษา

- ผู้ป่วยจะเริ่มเห็นสีผิวบริเวณที่รักษากลับคืนมาเมื่อประมาณ 1 เดือนหลังการผ่าตัดและจะมีเม็ดสี
เพิ่มมากขึ้นชัดเจนใน ระยะเวลา 2-6 เดือน หลังจาก 6 เดือนแล้วยังสามารถพบเม็ดสีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
จนถึง 1-2 ปี
- ในกรณีคนไข้มีขนหรือผมเป็นสีขาวในบริเวณที่ผ่าตัดหลังการรักษาด้วยการผ่าตัดปลูกถ่ายเม็ดสี
อาจทำให้ขนหรือผมบางส่วนมีสีกลับเป็นปกติได้